Український християнський часопис

МІСІОНАР

Рік заснування 1897 №1(123) січень 2003

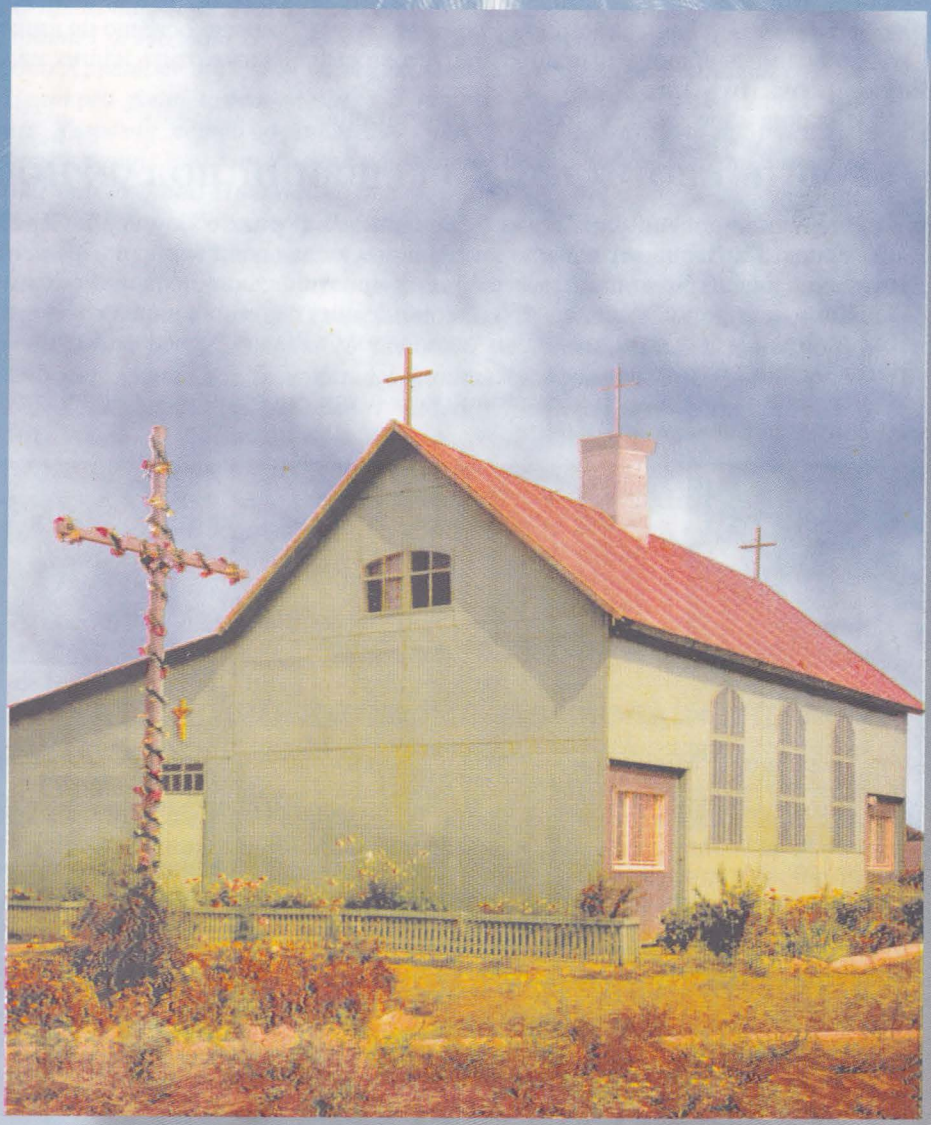

РЕДАКЦІЯ ЧАСОПИСУ "МІСІОНАР" ПРОПОНУЄ:

о. Мелетій Батіг, ЧСВВ. **Ювілейне паломництво 2000 р.Б.** – 76 с.

У даному виданні автор описує паломництво до відомих відпустових місць Європи: Арсу, Люрду, Рима та Асижа. Його здійснили у ювілейному році отці Василіяни з України. Крім цікавої розповіді про відпустові місця, у книжечці можете прочитати численні відгуки паломників. У виданні містяться кольорові фотографії чотирьох римських базилік, а також відпустового місця Люрд, яке приваблює сьогодні мільйони паломників з цілого світу. Сподіваємося, що ця книжечка сприятиме глибшому пізнанню відпустових місць і заохотить наших паломників побувати у них.

Видання адресоване широкому колу читачів.

ЗРОБІТЬ СВОЇМ ДІТЯМ РІЗДВЯНИЙ ПОДАРУНОК!

Вперше випущено українські **"складанки" ("puzzle")** у серії "Християнські свята". Ваша дитина має можливість, складаючи малюнки релігійної тематики, заглиблюватися у зміст великих християнських празників. У цьому їй допоможе коротка розповідь про історію та зміст свята, розміщена на коробці. Вже вийшли у світ чотири мотиви "складанок": Різдво Христове (два види), Богоявлення і Стрітення.

Купивши "складанку", Ви допоможете дітям-сиротам, яким ми подаруємо 10 відсотків від вартості.

НЕЗАБАРОМ ВИ ЗМОЖЕТЕ ПРИДБАТИ:

"Календар "Місіонаря" на 2003 рік, який є також своєрідним записником. У ньому Ви знайдете, крім церковної календарної частини, ілюстрації 12 чудотворних ікон з історичними довідками, розважання над Євангелієм на кожну неділю, а на кожний день року – вказівки на біблійні читання на св. Літургії та короткий життєпис святих.

Видання адресоване широкому колу читачів, передовсім духовенству і катехитам.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ, ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 2003 РІК

християнський часопис ***"Місіонар"*** і ви матимете добре джерело для духовного зросту!

Передплатний індекс – 23959

Вартість передплати:

на 1 місяць – 1 грн. 78 коп., на 3 місяці – 5 грн. 06 коп.,
на 6 місяців – 9 грн. 52 коп., на 11 місяців – 17 грн. 12 коп.

Христос народився!

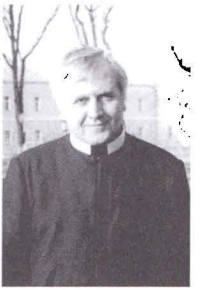

Нехай цей радісний різдвяний привіт зігріє ваші серця, дорогі наші читачі. Славити Бога – це первинне завдання людини у цьому світі. Молімося цього місяця за єдність християн, бо вона крихка, мов скарб у глиняних посудинах, і про це роздумуймо разом із К'ярою Любіх у "Слові життя".

Публікуємо витяги з послання Папи на Всесвітній День миру, яке базується на енцикліці блаженного папи Івана XXIII "Pacet in Terris". Також вміщуємо на наших сторінках різдвяні привітання о. Діонісія Ляховича, ЧСВВ, Протоархимандрита і о. Йосифа Будая, ЧСВВ, Протоігумена.

Різдво Христове в українському іконописі та писемна спадщина св. Василія Великого – дві цікаві теми, які порушив в окремих матеріалах Ігор Скленар. У цьому першому числі 2003 року засновуємо нові рубрики, які стосуються таких тем: пояснення катехизму Католицької Церкви та проголошення Року Родини. Починаємо аналізувати перший член "Символа віри" про Бога Отця та подаємо окрему статтю про св. Тайну Подружжя.

Про події з церковного життя читайте на окремих сторінках часопису. Тут ви коротко довідаєтеся про прес-конференцію у митрополичих палатах, наукову конференцію у Черкасах, поїздку Марійської дружини молоді до Покотилівки, річницю першого часопису українців в Італії та ін. Продовжуємо знайомити вас із монашим життям, зокрема з діяльністю василіянської місійної станиці у Херсоні та Віце-провінції сестер Василіянок у Хорватії.

Змістовна стаття Віри Арів висвітлює ще одну постать української музичної культури – видатного композитора Артема Веделя. Наш невтомний співпрацівник о. Василь Зінько, ЧСВВ пропонує власний погляд на тему домашньої економії, а член редколегії о. Мелетій Баті́г, ЧСВВ у своєму оповіданні розповідає про навернення двох чоловіків на саме Різдво.

Чуда можливі, й в цьому нас переконує стаття "Надія, народжена заново". З відповіді на запитання нашого читача і ви дещо більше довідаєтеся про об'явлення Матері Божої на Закарпатті.

Життєвий шлях і священича праця о. Василя Мандрусяка – це тема окремого нарису під рубрикою "Постаті УГКЦ". Поетична сторінка містить поезії з нагоди різдвяних і новорічних свят, а цікаві матеріали на дитячій сторінці стануть доброю духовною поживою для наших наймолодших читачів.

Хочемо сподіватися, що це число "Місіонаря" допоможе вам збагнути зміст свят цього місяця і великим духовним зростом щасливо розпочати новий рік.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

З нагоди Різдва Христового і Нового року щиро вітаємо усіх Преосвященних владик, духовенство, монашество і вірних нашої Церкви в Україні й у діаспорі! Бажаємо щедрих Божих ласк і миру Господнього протягом цілого року третього тисячоліття!

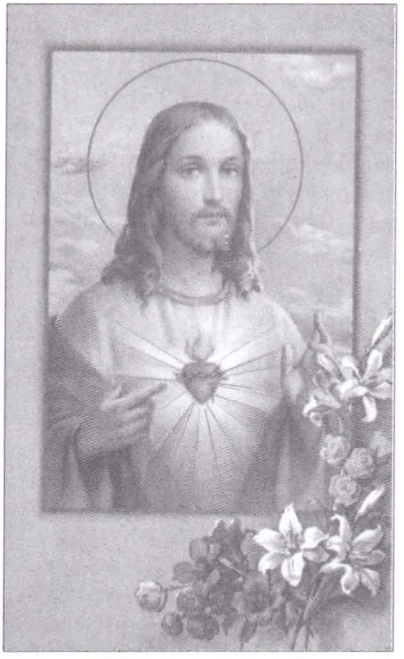

Ось Серце, що так дуже полюбило нас...

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СІЧЕНЬ:

(Поблагословлені Святішим Отцем)

Загальний: ЩОБ ХРИСТИЯНСЬКІ ГРОМАДИ У ЦЬОМУ ОСОБЛИВОМУ МОМЕНТІ НАШОЇ ІСТОРІЇ З ГОТОВНІСТЮ СПРИЙМАЛИ ХРИСТОВИЙ ЗАКЛИК БУТИ "СІЛЛЮ ЗЕМЛІ Й СВІТЛОМ СВІТУ" (МТ 5, 13-14).

Не дуже добре розпочалося третє тисячоліття. Глобальне потепління, яке призводить до зміни клімату і тим самим приносить дуже багато небезпек для людства, спровоковане непошаною людини до навколишнього середовища. Ще гіршим є глобальне духовне зубожіння, коли більш як половина людства живе у постійному страху перед терористами, злочинцями тощо. В той же час більшість населення світу не може вийти зі заборгованості й щораз глибше тоне в економічній безнадійності.

Християнські громади у всьому світі, зокрема у тих країнах, де права людини на свободу і віросповідання потоптані, повинні прагнути дати добрий приклад. Як світло навіть однієї свічки буває замітним у темну ніч на великому стадіоні, так і добрий приклад невеличкої громади віруючих і практикуючих християн мусить стати замітним на арені цього світу. Як сіль надає смаку їжі й зберігає її від зіпсуття, так християни у своєму оточенні повинні своїм гідним життям і порадою скеровувати грішників до навернення, а тим, які вже навернулися, допомогти встояти на цій добрій дорозі.

Молімося, щоби таких відважних християнських громад, які з готовністю сприйматимуть Христовий заклик бути "сіллю землі й світлом світу", ставало чимраз більше.

Місійний: ЩОБ ХРИСТИЯНСЬКІ ГРОМАДИ В КИТАЇ ЗАВДЯКИ СЛУХАННЮ СЛОВА БОЖОГО ОБ'ЄДНУВАЛИСЯ В ОДНУ ВЕЛИКУ ХРИСТИЯНСЬКУ РОДИНУ ТА ПОШИРЮВАЛИ ДОБРУ НОВИНУ.

У Китаї найбільш заселеній країні світу християни є в меншості. На жаль, Католицька Церква у цій великій комуністичній країні поділена на дві громади. Всі дотеперішні спроби їхнього об'єднання виявилися невдалими.

Молімося, щоби Господь збудив у християн Китаю бажання бути більш слухняними Божому слову, яке усуне всяку гординю, що спричиняє поділ та ворожнечу. Будьмо певні, що слово Боже, закорінившись у їхніх серцях, принесе рясні плоди, зокрема єдність, яку люди неспроможні здобути без Божої допомоги.

Молімося, щоб християнські громади в Китаї, слухаючи Боже слово не тільки вухом, а й серцем, об'єдналися в одну християнську родину для успішнішого поширювання Доброї Новини серед численних нехристиян Китаю.

Місцевий: ЩОБ ВІРНІ ЧЕРЕЗ ПОВСЯКЧАСНЕ РОЗВАЖАННЯ НАД ТАЇНСТВОМ ВОПЛОЧЕННЯ БОЖОГО СИНА ГЛИБШЕ ПІЗНАВАЛИ ГОСПОДА БОГА І ЙОГО БОЖЕСТВЕННІ ЗАДУМИ ЩОДО СПАСІННЯ ЛЮДИНИ.

Таїнство Воплочення Божого Сина, тобто поєднання двох природ – Божої та людської – у єдиній Божій особі, для нас є незбагненним. У ці різдвяні дні маємо нагоду завдяки численним богослужінням, зокрема нашим глибокозмістовним колядам та вертепам, глибше пізнати життя Христа Господа, убогого, покірливого, довготерпеливого, переслідуваного.

Своїм прикладом Божественний Спаситель від колиски аж до гробу проповідував сильніше, ніж словом. Христос, як сказав один зі святих Отців, "будучи Богом, став людиною, щоб людина стала Богом". Він прибув на цей світ, щоб усі ми спаслися, але на шляху до спасіння нам слід проходити дорогою убозтва, слухняності, покори, зросту у вірі.

Присутність у вифлеємській стаєнці трьох царів зі Сходу, тобто представників поганських народів, свідчить, що вже з першого дня Свого післанництва на цьому світі Ісус Христос приносить благовість спасіння усім народам світу, і тому Церква, яку Він заснував, є Вселенською.

Молімося, щоб християнам України, зокрема тим, які перебувають на заробітках далеко від своїх сімей, цьогорічні різдвяні свята допомогли глибше збагнути, що Ісус Христос усіх кличе до навернення і спасіння, тобто до зросту в чеснотах і до святості.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА СІЧЕНЬ – СВ. СИЛЬВЕСТР, 15.01 (2.01)

Св. Сильвестр народився у християнській родині в Римі. Юнаком читав едикти імператора Авреліана про переслідування християн, а вже зрілим мужем пережив страхіття Діоклетіанової кривавої розправи над послідовниками Христа. Він радів, що Бог виявив Своє милосердя, припинивши переслідування християн за імператора Константина Великого, який видав едикт у 313 році про вільне визнання Христової віри в Римській імперії. У 314 році після смерті папи св. Мелкіяда став св. Сильвестр 33-ім Христовим намісником на землі.

У час свого апостольського служіння він рішуче поборював єресь аріанізму в Малій Азії, що розбивала церковну єдність. У 325 році у місті Нікеї неподалік Константинополя відбувся І Вселенський Собор Христової Церкви, на якому Папу Сильвестра репрезентували два його заступники. Отці Собору засудили єретика Арія та його єресь, уклавши "Символ віри", який був доповнений 381 року і до сьогодні є синтезом святої віри. За правління св. Сильвестра в Римі було збудовано первісний храм св. Петра та церкви Святого Хреста і св. Лаврентія.

Помер св. Сильвестр 335 року і був похований у церкві св. Прискили в Римі. У 761 році папа Павло І переніс його святі мощі до римської церкви св. Сильвестра.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛЮТИЙ:

Загальний: ЩОБ УСІ ХРИСТИЯНИ, УСВІДОМИВШИ ВАЖКІ УМОВИ ЖИТТЯ ЧИСЛЕННИХ НАРОДІВ СВІТУ, ЯКІ ЩЕ ТЕРПЛЯТЬ ГОЛОД І СПРАГУ, БУЛИ БІЛЬШ СОЛІДАРНИМИ З НИМИ.

Місійний: ЩОБ ЦЕРКВА В МАЛАЙЗІЇ, СІНГАПУРІ ТА БРУНЕЇ, ЗАЛИШАЮЧИСЬ ВІДКРИТОЮ ДО ДІАЛОГУ З ПОСЛІДОВНИКАМИ ІНШИХ РЕЛІГІЙ, ГІДНО ВИКОНУВАЛА СВОЇ МІСІЙНІ ОБОВ'ЯЗКИ І ЗДІЙСНЮВАЛА ЄВАНГЕЛІЗАЦІЮ.

Місцевий: ЩОБ ДЕРЖАВНА ВЛАДА В УКРАЇНІ БІЛЬШЕ ДБАЛА ПРО ПЕНСІОНЕРІВ, ЧЛЕНІВ БАГАТОДІТНИХ РОДИН І МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИХ ЛЮДЕЙ ТА РОЗВИВАЛА СОЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЇХНЬОГО ВАЖКОГО МАТЕРІАЛЬНОГО СТАНОВИЩА.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ЛЮТИЙ – СВ. ПАРТЕНІЙ, 20.02 (7.02)

НАМ ДОПОМАГАЮТЬ
відновити відпустовий центр
на Високому Замку у Львові:

Шлапак Галина, м. Львів – 5 у.о.

родина зі с. Суховоля Городоцького району на Львівщині – 50 у.о.

"СЛОВО ЖИТТЯ"

"А маємо цей скарб у глиняних посудинах" (2 Кор 4, 7)

Християни міста Коринт, які захоплювалися красномовністю та ерудицією тогочасних проповідників, порівнювали з ними апостола Павла. Їм подобалися гарні промови та філософські викрутаси; Павло ж, навпаки, відзначався простою мовою, без вишуканих слів, якими пишалася людська мудрість (пор. 1 Кор 2, 13), слабка і випробувана у тілесному.

І все ж таки йому повністю об'явився Ісус на дорозі до Дамаску. З тих пір Бог продовжував опромінювати його серце світлом Свого Сина і послав його нести всім те світло (2 Кор 4, 6). Павло дуже добре усвідомлював диспропорцію між важливістю довіреного йому завдання і власною неспроможністю: скарб в убогій посудині з глини.

Скільки разів ми зауважуємо нашу немічність, обмеженість, нездатність до доручених нам обов'язків, неспроможність повністю відповісти вимогам нашого покликання, безпомічність перед обставинами, які є більші від нас. Крім того ми відчуваємо нахили і потяги, які більше нас схиляють до зла, ніж до добра, і від тих нахилів з великими зусиллями нам вдається звільнитися із-за нашої слабкої волі. Також і ми, подібно до Павла, відчуваємо себе глиняними посудинами.

Як не думати про ці слова святого апостола Павла в цьому місяці, у якому ми відзначаємо тиждень молитви за християн? Нам, християнам, протягом століть так і не вдалося жити в єдності, незважаючи на те, що Господь нам дав такий дорогоцінний скарб.

"А маємо цей скарб у глиняних посудинах" (2 Кор 4, 7)

Якщо б ми дивилися на горщик із глини, яким ми є, то крім розчарування, нам нічого б іншого не залишилося. Однак тим єдиним, що є справді цінним і на що ми повинні звертати всю нашу увагу, є скарб усередині нас. Павло знав, що його глиняна посудина сповнена світлом Христовим: сам Христос жив у ньому (Гал 2, 20), і це давало йому наснагу з великою відвагою ширити Його Царство.

Також і ми можемо відчути безмежний скарб, який ми, будучи християнами, носимо у собі: це Пресвята Трійця. Коли загляну всередину себе, то побачу безмежність Божої любові, сонце Боже в мені.

Дивлячись на інших, не зважаю на глиняний посуд, яким вони є і що мені одразу впадає в очі, вчуся зауважувати в них скарб, який і в них є. Я не обмежуюся зовнішнім виглядом. Світло Пресвятої Трійці, яка живе у нас, нагадав нам папа Іван Павло II, "випромінюється також на обличчях братів і сестер, які є поряд з нами" (*Третє тисячоліття, 43*).

"А маємо цей скарб у глиняних посудинах" (2 Кор 4, 7).

Як жити цим "словом життя"? Воно звернене до всіх нас, без винятку. "Християни повинні разом ознайомитися з цим скарбом, який переможно випромінюється з обличчя воскреслого Христа" (*з коментаря*

першого дня тижня молитви за єдність християн на 2003 рік). Для того, щоб повністю стати свідомим цінності цього скарбу, який ми маємо, слід поєднатися з ним. Так, ми можемо співжити з Пресвятою Трійцею, аж до тієї міри, щоб повністю увійти в неї. Ми можемо мати особисте відношення з кожною з трьох осіб Божих, з Отцем, Сином і Духом Святим, оскільки сам Бог живе і діє у нас.

Маємо Отця. У нашій глиняній посудині присутній Отець. Можемо вкладати до неї кожне наше переживання, турботу, журбу, і до цього нас закликає апостол Петро (пор 1 Пт 5, 7). Бо так слід поступати з Отцем: на Нього необхідно покладати надію з цілковитою довірою, цілісно, в усьому. Отця пізнаємо по тому, що Він впевнено підтримує Сина, Який кидається в Його обійми, мов немовля, без жодної журби.

У нашому нутрі також живе Син: воплочене Слово – Ісус. Так, Ісус є в нас. Ми навчилися любити Його до глибини у різних способах його присутності..., у глибині нашого серця. Ми навіть можемо навчитися любити Його, хоч Він не був грішником у недоліках, немочах, невдачах, бо взяв на Себе нашу неміч і нужденність. Тому Ісус, воплочене Слово, увібравши все наше в Себе, може підтримати нас у кожному випробуванні нашого життя, підказуючи нам, як перебороти його, щоби повернути нам світло, мир і силу.

І Святий Дух. Той Дух, Якому довіряємось так, як упевнено довіряємося іншим. Він завжди відповідає, коли Його кличемо і пропонує нам слова мудрості. Він нас підтримує, Він любить нас як справжній приятель, даючи світло.

Чи можемо бажати більшого? Сама Любов замешкала у нашому серці: вона стала нашим скарбом. Глиняна посудина, як моя, так і твоя, не буде більше спричиняти страху. Вона тільки нагадуватиме нам, що світло і життя, яке Бог хоче всередині нас і біля нас активізувати, є не тільки плодом наших людських спроможностей, але і здобутком Його присутності у нас, яку ми пізнали і полюбили.

Отож, і ми, подібно як Павло, зможемо насмілитися боротися за Царство Боже і з більшою силою змагатися до мети, повної і видимої єдності між християнами (сопричастя), щоб могти з ним повторити: "А маємо цей скарб у глиняних посудинах, щоб було видно, що велич сили є від Бога, а не від нас" (2 Кор 4, 7).

К'яра ЛЮБІХ

Переклад з італійської мови о. Йосафата ВОРОТНЯКА, ЧСВВ

НАМ ПИШУТЬ

Христос народився!

Висловлюю на сторінках "Місіонаря" подяку Всемогутньому Богові за допомогу, Матері Божій Лурдській, св. Юді Тадею і душам у чистилищі за їхнє заступництво. У мене успішно вирішилася житлова проблема.

Ірина БОДНАР, м. Львів

Христос народився!

Висловлюємо на сторінках вашого журналу вдячність Господу нашому Ісусові Христові за допомогу, а Пречистій Діві Марії, св. апостолові Юді Тадею, Слузі Божому Кир Андрею Шептицькому і всім святим за заступництво. Ми успішно вступили до університету "Львівська політехніка".

ВИТЯГИ ЗІ ЗВЕРНЕННЯ СВЯТІШОГО ОТЦЯ ІВАНА ПАВЛА ІІ З НАГОДИ ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ МИРУ 1 СІЧНЯ 2003 РОКУ

Цьогорічне папське послання про мир базується на енцикліці блаженного папи Івана XXIII "Pacem in Terris" ("Мир на землі"), яка була написана 40 років тому.

Папа Іван Павло ІІ наголошує, що "через сорок років після написання енцикліки "Pacem in Terris" світ переважно став більш вільним, структури діалогу та співпраці між державами укріпилися, а загроза глобальної ядерної війни, яка так сильно гнітила папу Івана XXIII, ефективно відвернена".

У цьогорічному посланні на Всесвітній День миру Папа акцентує, що у міжнародних відносинах спостерігаються серйозні проблеми. На думку Святішого Отця, "проблема порядку у світових справах, яка є проблемою миру в правильному розумінні, не може бути відокремлена від питань моральних принципів. Іншими словами, питання миру не можна відокремити від питання людської гідності та прав людини". Папа Іван Павло ІІ пропонує для гармонізації міжнародних стосунків прозорість та підзвітність на кожному рівні суспільного життя.

Заторкуючи тему конфліктів на Близькому Сході та у Святій Землі, Папа вважає їх наочним ілюструванням того, як неправильно використовується політична влада у такій драматичній ситуації. Він так розмірковує на цю тему: "Братовбивча війна, що охопила Святу Землю й спричинила конфлікт між силами, від яких залежить найближче майбутнє Близького Сходу, виразно показує потребу в людях, які, згідно з власними переконаннями, здійснюватимуть політику, надійно оперту на принципі поваги людської гідності та прав людини".

Папа Іван Павло ІІ також вказує на правдиві передумови тривалого миру: правдивість у наданні інформації, справедливість у легальних системах, відкритість у демократичних процедурах, готовність вирішити спірні питання мирним шляхом та прагнення до щирого і конструктивного діалогу.

Називаючи джерело юридичних, політичних, економічних структур та механізмів підтримання миру євангельським висловом: плодом праці серця та розуму тих, хто є миротворцями (пор. Мт 5, 9), Папа говорить про наявність традиції та культури миру. Святіший Отець акцентує увагу на ролі релігії у справі зміцнення миру: спрямованості до Бога, плеканні всесвітнього братерства та поширенні культури людської солідарності.

У цьогорічному посланні з нагоди Всесвітнього Дня миру Святіший Отець Іван Павло ІІ говорить: "Блаженний папа Іван XXIII був людиною, яку не лякало майбутнє. Джерелом його оптимізму була глибока віра в Бога та довіра до людини. Довіра до Божого Провидіння спонукала його рішуче заохочувати тогочасних лідерів переглянути їхній світогляд, навіть у ситуаціях, де стала конфронтація здавалася неминучою. Цю спадщину він залишив нам. Відзначаючи Всесвітній День миру – 2003, нам слід наважитися прийняти його погляд: покласти надію на милосердного та милостивого Бога, Який закликає нас до

братерства та взаємодовіри..., тому що, як і попередники, ми носимо у душах один і той самий образ Бога. Саме на цій підставі ми можемо сподіватися, що побудуємо мирний світ на Землі.

На початку нового року в історії людства в глибині мого серця сама собою зародилася надія на те, що кожна особа може по-своєму наново присвятити себе цій шляхетній місії, яку енцикліка "Pacem in Terris" запропонувала сорок років тому всім чоловікам і жінкам доброї волі. Завдання, яке енцикліка називає "величезним", полягає в тому, "щоб установити нові стосунки в людському суспільстві, під егідою та проводом істини, справедливості, любові та свободи".

Папа Іван XXIII зазначив, що він мав на увазі "стосунки між окремими громадянами, між громадянами та їхніми державами, між державами, і врешті, між окремими особами, родинами, проміжними об'єднаннями та державами, з одного боку, та світовою спільнотою – з другого". Наприкінці енцикліки він каже, що "утвердження істинного миру згідно з установленим Божим порядком" є "найшляхетнішим завданням".

Цю надію я доповню молитвою до Всемогутнього Бога, джерела усіх благ. Нехай Він, Котрий закликає нас повернутися від гноблення і сутичок до свободи та співпраці для загального добра, допоможе людям усюди побудувати світ, в якому панує мир; мир, який дедалі більше зміцнюється та усталюється на чотирьох стовпах: істині, справедливості, любові та свободі, вказаних блаженним папою Іваном XXIII у його історичній енцикліці".

ПАПА ІВАН ПАВЛО II
Ватикан, 8 грудня 2002 року

З РІЗДВЯНОГО ПРИВІТАННЯ СВЯТІШОГО ОТЦЯ

Цьогорічне різдвяне привітання Папа Іван Павло II виголосив на імпровізованому підвищенні перед головним входом до базиліки св. Петра у Ватикані. Його слово слухали близько ста тисяч вірних і духовенства з Італії та цілого світу. Святіший Отець звернувся до всіх присутніх словами:

"Хлоп'ятко народилося, Сина нам дано. Наново переживаємо таємницю Різдва – народження Дитятка, яке приносить всім любов, радість і мир. Зворушено стоїмо перед вертепом разом з Марією, щоб збагнути сенс Його приходу. Він приносить радість і вам, дорогі брати і сестри, які далеко від ваших рідних, і вам, які відчуваєте неприязнь тих, що при владі. Темрява не змогла затьмарити сяйво відвічного Слова, яке стало тілом. Любов Еммануїла – Бога з нами – відчутна від холодної колиски до Голгофи.

Будуймо мир у світі, який Він прийшов спасти. Його так бракує на Близькому Сході, в Африці, де неврожай і міжусобиці доводять до такого жахливого стану. Так його бракує ще в Латинській Америці та інших частинах світу, де постійні конфлікти порушують мир. Дай нам, о Маріє, твої очі, щоб ми вникнули в таємницю, приховану в обличчі твого Сина, щоб змогли пізнати Його в убогих та нужденних дітях цілого світу, і щоб ми також змогли бути Його достовірними свідками миру і любові".

Після того Папа привітав більш як на 60 мовах світу вірних усіх континентів, а наприкінці уділив своє благословення "Urbi et orbi" ("Місту і світу").

За матеріалами УТ-1

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

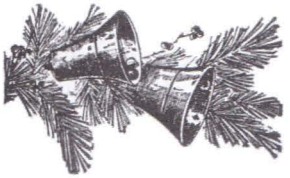

Різдво Христове – це незглибиме таїнство про те споконвічне Слово, що приходить у цей світ від Бога Отця. Не прийшло воно панувати, а служити, тому приймає вигляд слуги, стає подібним до людини, розділяє з нею всі болі та тривоги. Те Слово приносить благу новину для убогих, голосить нову заповідь любові та звіщає, що ми – діти Божі – покликані до участі у вічному житті й славі Небесного Царства. Але Господь очікує від людини відповіді на цей поклик – це відповідь любові!

На початку цього нового тисячоліття Святіший Отець Іван Павло II наполегливо запрошує усіх християн знову й знову починати від Ісуса Христа, споглядати Його обличчя, живитись Божим словом, аби у новому вимірі євангелізувати світ.

Вифлеємський вертеп та ікона Різдва Христового є священними засобами для споглядання обличчя Ісуса Христа. А споглядати його треба до тої міри, щоби Христове обличчя відбилося на нашому обличчі, щоб ми могли розпізнавати обличчя Ісуса Христа в кожній людині, в обличчях наших ближніх, і перед ними не бути байдужими, бо "все, що ви зробили одному з Моїх братів найменших – ви Мені зробили!" (Мт 25, 40).

З нагоди свята Різдва Христового бажаю усім різдвяної радості, миру та Богом благословенного 2003 року!

о. Діонісій ЛЯХОВИЧ, ЧСВВ,
Протоархимандрит

* * *

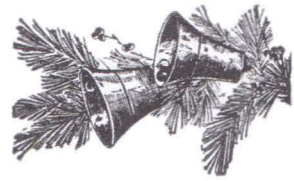

У цей радісний час народження Спасителя світу надія на щасливіше майбутнє для нашої Церкви і народу та духовна єдність особливо зближує нас. Це глибоке релігійне почуття, яке закладене у душі кожного християнина, чудово віддзеркалює Церква словами святих Отців: "Бог зійшов на землю, щоби людина полинула до Бога".

Нехай весела коляда і мир Божий завітають у ваші оселі. Прийміть новонародженого Христа щирим серцем і Він стане для вас джерелом радості й щастя. Нехай благословення Боже злине на ваші домівки і Дитятко Ісус щедро обдарує вас Своїми небесними дарами.

о. Йосиф БУДАЙ, ЧСВВ,
Протоігумен

НЕ РІК КОЗИ, А РІК РОДИНИ!

У місті Львові, яке славиться високою духовністю (мабуть, найбільшою серед великих міст України), часто можна побачити великі рекламні щити з написом: "Вітаємо вас з роком кози!". Складається від цього враження, що повернулися ми на кілька тисячоліть назад, коли панувала єгипетська, а згодом і грецька міфологія.

Пригадаймо, скільки труднощів мав пророк Мойсей, щоб відвернути ізраїльтян від поклоніння золотому тільцеві й навернути їх до вшанування правдивого Бога, скільки праці вклав святий апостол Павло, щоб відвернути греків від поклоніння сонцю, Венері тощо. З якою іронією та осудом ми говоримо про культ корови в Індії! Знаємо, скільки мученицької крові проллято за те, щоб людині в особі римського імператора не приносити кадило, немов Богові. І в той час, коли закінчилася ера культу людини – Леніна, Сталіна та інших безбожних диктаторів, і здавалося, що остаточно впали всі божища і весь світ вшановуватиме тільки триєдиного Бога і поклонятиметься Ісусові Христові, нам пропонують культ кози!

Нещодавно довелося прочитати статтю одного науковця, що земля північної Африки, яка була колись надзвичайно родючою, стала пустелею. Необачні арабські бедуїни так розмножили кіз в Африці, що ті остаточно знищили усю зелень на цьому континенті. З тяжкою бідою вдається жителям Марокко та інших північноафриканських країн боронитися від тої страшної пошесті – піску в пустелі, яка є наслідком спустошення цими шкідниками.

Невже ті мудрагелі, які вирішили присвятити цей новий рік козі, хочуть спустошити духовність Європи і світу ще більше, ніж за часів ідолопоклонства. Вірні світу, схаменіться, послухайте голосу духовного пастиря – Вселенського Архиєрея, який ще минулого року задекларував те, що **2003 рік присвячується родині**. Ця основна клітина Церкви і держави має стати здоровою і взірцевою на зразок Пресвятої Родини з Назарету. До цього спонукатимуть рішення і вказівки зі зустрічі Всесвітнього Дня родини у Манілі в січні цього року. Цьому сприятиме спільна молитва всіх християн, зокрема на вервиці, якій також присвячений цей 2003 рік.

Віддаваймо під покров Матері Божої усі християнські родини цілого світу, зокрема ті, що переживають кризу і ті, які розлучені чи мають невиліковно хворих осіб. Дав би Бог, щоб замість рекламних щитів, які нас "вітають" із роком кози, з'явилися на вулицях міст України написи: "Вітаємо вас з Роком родини і Роком вервиці!".

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

ВІД ОБРІЗАННЯ ДО ХРЕЩЕННЯ

У Старому Завіті обрізання було знаком союзу, який був укладений між Богом і Авраамом, тобто ізраїльським народом. Хто з чоловіків відмовлявся від обряду обрізання, того вже не вважали членом вибраного народу.

Ісус Христос, згідно з юдейським звичаєм, був восьмого дня також обрізаний. Тим самим Він показав, що Він не прийшов скасувати закон, але доповнити його новою заповіддю любові, навіть до ворогів.

Проливши Свою кров на Голгофі, наш Божественний Спаситель встановив Новий Завіт, новий вічний союз між Богом і людьми, приналежних до нового вибраного народу Божого – Церкви. Для того, щоб стати учасником цього нового союзу, не обов'язково треба бути обрізаним тілом, але необхідно бути обрізаним на духовний спосіб. І це духовне обрізання доступне вже не лише чоловікам, але і жінкам, тобто усім людям.

Таке обрізання св. апостол Павло називає обрізанням серця, яке полягає у тому, щоб людина вірила і навернулася на шлях Господнього закону. Як знаємо, апостоли вже 50 року після Р.Х. постановили, що не заставлятимуть неєвреїв обрізуватися, але всіх навернених будуть хрестити. У листі до галатів св. Павло наголошує, що християни є дітьми Авраама не по обрізанні, але по вірі.

Згідно з єврейським звичаєм восьмого дня після народження кожного хлопчика не лише обрізували, але й надавали йому ім'я. Про Господнє обрізання та наіменування св. євангелист Лука пише: "Як сповнились вісім день, коли мали обрізати хлоп'ятко, назвали його Ісус" (Лк 2, 21). Це ім'я, яке означає "Бог спасає", обрав Йому Небесний Отець, звістивши його Пресвятій Богородиці й св. Йосифові через архангела Гавриїла.

Тому у св. Тайні Хрещення є присутні такі виміри: віра в Бога, яка є необхідною умовою нового союзу з Богом; обрізання серця, що означає відречення від гріха; наіменування, тобто надання хресного імені.

На празник Обрізання Господнього у літургійних текстах наголошується, що Христос Господь, Який дав закон, хотів повністю виконати його. Він був такою ж людиною, як і всі ми, щоб могти усе людське піднести до вищого, духовного виміру, спасаючи людей і освячуючи. Так само і про Пресвяту Богородицю говориться, що вона, хоч і була без гріха, хотіла дотриматися всіх приписів закону, щоб, як нова Єва, народити своїх духовних дітей у дусі й святості.

У Її Божественному Синові ми, згідно зі словами апостола Павла до колосян, "були обрізані обрізанням нерукотворним, коли ми з себе скинули це смертне тіло. Ми поховані з ним у хрещенні, з ним ми разом також воскресли, вірою у силу Бога, Який воскресив його з мертвих. Нас, що були мертві гріхами, Він оживив із ним, простивши нам усі провини" (пор. Кол 2, 11-13).

Празник Обрізання Господнього впроваджено у нашій Церкві у 8 столітті. Хоча цей празник вважається великим, однак, він не належить до 12 великих празників, які зображені на іконостасах у кожній церкві, а також не має передсвяття і посвяття.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ У МИТРОПОЛИЧИХ ПАЛАТАХ

2 грудня 2002 року в митрополичих палатах на Святоюрській горі відбулася прес-конференція за участю Глави УГКЦ Блаженнішого Любомира кардинала Гузара, який детально розповів про своє перебування у Польщі, Німеччині, Італії і США.

На запитання журналістів про духовну обслугу заробітчан в Італії Блаженніший Любомир відповів, що передбачається призначення єпископа для Італії, оскільки у цій країні працює майже мільйон українців. У справі проголошення блаженним Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького він сказав, що беатифікаційний процес вже успішно завершено, і закликав усіх вірних, щоб вони просили Господа прославити його чудами.

Глава УГКЦ підтвердив також своє бажання прийняти патріарха Алексія II як гостя і обговорити з ним різні нагальні питання.

Ігор СКЛЕНАР

ДО РОКУ ПАТРІАРХА ЙОСИФА СЛІПОГО

Нещодавно у Черкасах відбулася наукова конференція "Патріарх Йосиф Сліпий: за церковне єднання українського народу", присвячена 110-й річниці з дня народження ісповідника віри. У ній взяли участь священики УГКЦ і УПЦ КП із Черкас, а також численна делегація зі Львова.

Заключними акордами конференції були фрагменти театралізованого дійства "Його пророчий Заповіт", які виконали учні Черкаської загальноосвітньої школи №3.

Учасник конференції

ВИСТАВКА ПЛАЩАНИЦЬ У ЛЬВОВІ

Присутність копії Туринської плащаниці у Львові, яку дотепер вшанували майже три мільйони вірних, спонукала мистецтвознавців Львова відкрити виставку під назвою "Українська плащаниця із збірки Львівської галереї мистецтв".

У відкритті виставки 14 грудня 2002 року взяв участь Блаженніший Любомир кардинал Гузар, який наголосив, що плащаниця – це передовсім духовний, а відтак мистецький твір. У вступному слові директор Львівської галереї мистецтв Борис Возницький розповів, що галерея володіє прекрасною збіркою плащаниць з різних сіл Галичини, різного часу створення і стану збереження.

Потім з короткими промовами виступили деякі з численних гостей, як духовенства, так і мирян. Всі вони підкреслили велике духовне значення плащаниці у житті нашого народу.

Прес-секретар Глави УГКЦ
о. Ігор ЯЦІВ

МОЛОДЬ ЗІ ЛЬВОВА НА ХАРКІВЩИНІ

На празник св. свщмч. Йосафата члени Марійської дружини молоді, що діє при церкві св. Онуфрія у Львові, побували у смт. Покотилівка неподалік Харкова. Там вони взяли участь у реколекціях під проводом свого духовного провідника о. Кирила Оприска, ЧСВВ.

Урочисту св. Літургію очолив о. Кирило у співслужінні настоятеля василіянського монастиря у Покотилівці о. Онуфрія Репецького, ЧСВВ та його сотрудника о. Юстина Мидзки, ЧСВВ.

На світлині: молодь зі Львова у смт. Покотилівка.

Гості зі Львова подарували вірним парафії Покрову Пресвятої Богородиці у Покотилівці копію чудотворної ікони Улашківецької Матері Божої, яку виготовив художник Зеновій Валько.

ЧАСОПИСУ "ДО СВІТЛА" – ОДИН РІК

Нещодавно у соборі св. Софії в Римі відбулася презентація християнського часопису українців в Італії "До Світла" з нагоди першої річниці його виходу. Журнал, кількість сторінок якого сягає 52, виходить раз на місяць тиражем 2 тисячі 500 примірників. Це україномовне видання розповсюджується у 60-ти містах Італії і адресоване передовсім заробітчанам із України. Головним редактором є о. Василь Поточняк.

Урочисту св. Літургію з цієї нагоди очолив владика Гліб Лончина, Студійського Уставу в співслужінні 10 священиків нашої Церкви.

На святкуванні був також присутній Глава УГКЦ Блаженніший Любомир кардинал Гузар, який привітав колектив редакції з річницею, наголосивши на великому значенні цього часопису. Слово на презентації мали посол України при Апостольській столиці Ніна Ковальська, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Італії Борис Гудима та інші.

СПІЛКА ЮРИСТІВ-ХРИСТИЯН ІМ. СВ. ТОМИ МОРА

При василіянському монастирі св. Онуфрія у Львові нещодавно створено благодійну спілку юристів, члени якої збираються на збори 13 числа щомісяця о 19 год. Мета спілки – надання безкоштовних юридичних послуг убогим та скривдженим вірним греко-католицьких та інших християнських конфесій, які неспроможні їх оплатити.

Послуги потребуючим, яких до юристів скеровує ієромонах Святоонуфріївського монастиря, надаються у розмовниці цього монастиря щочетверга з 18 до 20 год.

МІСІЙНА СТАНИЦЯ У ХЕРСОНІ

Початки цього духовного осередку отців Василіян були важкими. Місійна станиця св. Володимира Великого була заснована в 1993 році. Першим настоятелем був о. Ісидор Гончар, ЧСВВ, який організував у Херсоні першу греко-католицьку громаду і збудував храм, що має вигляд вагончика. Тут о. Ісидор жертвенно працював аж до своєї трагічної смерті у травні 2000 року.

Потім у василіянській місійній станиці деякий час був настоятелем о. Юстин Мидзка, ЧСВВ. Вже два роки тут душпастирює о. Доротей Стиранець, ЧСВВ. При місійній станиці трудяться постійно також два брати Василіяни. Тут діють Апостольство молитви, недільна школа і товариство тверезості.

Міська влада надала отцям Василіянам велику територію на околиці міста, щоб вони змогли розбудувати духовний осередок. Отці Василіянського Чину налагодили відносини з духовенством Православних Церков трьох патріархатів, а також з римо-католиками. Провінція отців Василіян в Україні має наміри розпочати тут будівництво великого храму, оскільки кількість вірних зростає.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

З ДІЯЛЬНОСТІ ВАСИЛІЯНСЬКОГО ФОНДУ ДОПОМОГИ

(Продовження. Початок у чч. 7-12 за 2002 р.)

На прохання шановних членів ВФД продовжуємо друкувати перелік міст і сіл, а також країн, звідки поступають пожертви.

Тернопільська область:

26. Борщівський р-н: м. Борщів, с. Слобідка-Мушкатівська, с. Ланівці, с. Козаччина.

26. Чортківський р-н: м. Чортків, с. Улашківці, с. Нагір'янка, с. Біла, с. Милівці.

27. Теребовлянський р-н: м. Теребовля, м. Скалат, с. Струсів, с. Іванівна, с. Романівна.

28. Монастирський р-н: м. Монастирськ. с. Гута.

29. Гусятинський р-н: м. Копичинці, с. Клювинці.

30. Кременецький р-н: м. Кременецьк.

31. Підволочиський р-н: с. Староміщина, с. Качанівка. *(далі буде)*

Подав о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ

НАМ ПИШУТЬ

Христос народився!

Мене довгі роки мучила тяжка недуга судорожних приступів після невдалої спинно-мозгової пункції, але завдяки молитвам до Пресвятого Ісусового Серця, Непорочного Серця Пречистої Діви Марії, св. Анни, блаж. Миколая Чарнецького я була зцілена.

Тож молімся до Господа і вірмо у заступництво всіх святих у наших важких життєвих ситуаціях.

Ярослава, член Апостольства молитви, м. Львів

СИМВОЛ ВІРИ

На прохання єпископів з усього світу, які зібралися на надзвичайний Синод 1985 року, за дорученням Папи Івана Павла II було видано у 1992 році в Римі ***катехизм Католицької Церкви.*** *Цей катехизм повинен, згідно зі словами Святішого Отця, "уможливити глибше пізнати християнську містерію і оживити віру Божого люду, відповісти на запити нашої епохи і висвітлити світлом віри нові події і проблеми, які не виникали в минулому".*

Починаємо подавати короткі пояснення 12-ти членів Нікейського-Константинопольського Символу віри "Вірую" згідно з катехизмом Католицької Церкви.

"Вірую в єдиного Бога Отця, Вседержителя, Творця неба і землі, і всього видимого і невидимого".

Ще в Старому Завіті було об'явлено людям, що Бог є єдиний. Перша правда нашої святої віри говорить, що є один Бог, Який все сотворив і всім управляє. Ім'я Його у єврейській мові звучить Ягве, тобто "Я є Той, Хто є". Від віку існує тільки один Бог.

Бог об'явився Ізраїлеві, як Той, Хто багатий милосердям і завжди вірний, навіть тоді, коли ізраїльський народ не дотримав свого союзу з Ним. Бог є Правда, Бог є відвічна Любов, яка три особи Божі Отця, Сина і Святого Духа від віку об'єднує у єдине Божество. Ми віримо у єдиного Бога у трьох особах, єдиносущну Трійцю.

Визнаючи Бога Отця, Вседержителя, висловлюємо свою віру у Його всемогутність. Він все сотворив із нічого, за Його словом все сталося. Хоча ми Отцеві приписуємо діло сотворення, однак, діяльність тої чи іншої Божої особи є завжди троїчна, тобто коли Отець творить, то творить Свята Трійця, коли Син спасає, то спасає Свята Трійця.

Усе, що Бог сотворив, було добре. Він сотворив небо і землю, невидимий і видимий світ. Сотворіння невидимого світу – це ангели, частина яких, на жаль, стала злими духами. Бог їх такими не сотворив, але вони через свою гординю та гріх стали демонами і залишаться такими усю вічність. Ті ж чисті духи, що залишилися вірними Господеві, називаються ангелами.

Усьому, що Бог сотворив у видимому світі, Він дав почин і вклав закони розвитку. Наука Церкви про сотворення світу не заперечує еволюції, тобто поступового розвитку. Це означає, що Бог ще не закінчив діло сотворення, Він продовжує Своєю всемогутністю творити і все держати.

Вершиною усього у видимому світі є людина, яку Бог сотворив на свій образ і подобу Свою. Усе, що сотворив Господь, має служити людині, а людина – Богові. Людини складається з тіла, душі і духа. Власне, за духом вона подібна і близька до Бога. Бог сотворив людей чоловіком і жінкою. Як їхня рівність, так і їхня відмінність є бажані Богом для розвитку і продовження людського роду.

Нещасне гріхопадіння людини спричинило гріх, а гріх приніс смерть. Цей гріх наших прародичів називаємо первородним гріхом і успадковує його кожна людина. Після падіння Бог не залишив людину, навпаки, Він кличе її та провіщає їй таємницю перемоги над злом та підняття її з падіння. Світ упав під тягарем гріха та сам Господь через воскресіння зламав владу злого і звільнив від нього людство.

Підготував о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

АРТЕМ ВЕДЕЛЬ – КОМПОЗИТОР ДУХОВНОЇ МУЗИКИ

У числі 11 за 2002 рік ми вже писали про композитора Максима Березовського. Ознайомлюємо вас із ще одним славним українським композитором Артемом Веделем, представником золотої доби української церковної музики.

Народився **Артем Ведель** у 1767 році у Києві в родині знаного на весь Поділ майстра-різьбяра. Ще витав у повітрі вільнолюбивий дух Запорізької Січі, зруйнованої царицею Катериною. І навіть "потьомкінські села" (театральні декорації, наставлені царицею і її фаворитом) не ввели в оману пруських, англійських та французьких послів, а тільки викликали осуд.

Талановитий, з вразливою душею Артем всім серцем сприймає несправедливість, і пече руку срібний карбованець, який подарувала йому цариця Катерина, зачарована музикальним талантом хлопця. Він навчається у Києво-Могилянській академії, слава якої на той час почала вже підупадати. А ще не так давно це був навчальний заклад, який мав славу одного з кращих у Східній Європі.

Академія завжди славилась високою музичною освітою. Тут успішно існував хор і оркестр, які впродовж років були окрасою музичного життя Києва. Артем Ведель має славу винятково здібного, музично обдарованого скрипаля, регента і соліста. Мрія його життя – писати духовні концерти на слова псалмів. Саме на роки навчання припадають перші спроби молодого таланту.

Навчання Артем закінчив у 1787 році й незабаром отримав пропозицію з Москви від генерала Єропкіна очолити його капелу. Під час перебування у Москві знайомиться з визначним італійським оперним композитором Дж. Сарті. Перебування на чужині не тішить Артема, він мріє повернутися з цього добровільно примусового вигнання. І наприкінці 1792 року він повертається до Києва. Він твердо вірить, що рідна земля йому допоможе і він буде творити для своїх земляків на славу Бога і України.

Починається найбільш плідний період творчості Артема Веделя. З 1794 року композитор очолює капелу генерала Леванідова і продовжує творити. На світ Божий з'являються його духовні концерти: "В молитвах неусипающую Богородицу", "Спаси мгя, Боже", "Доколе, Господи, забудешь мгя".

Духовний концерт "Доколе, Господи", в основі якого лежить дванадцятий псалом Давида, виконала капела Леванідова в Михайлівському монастирі під керуванням самого композитора. Музичний твір викликав таке величезне захоплення князя Дашкова, що той зняв з себе "золоту шарфу й подарував її Веделеві, додаючи п'ятдесят червінців".

Духовний образ цього концерту є глибоко скорботним, але закінчення його додає надію на радість. Всі настрої, всі почуття, які переповнювали душу композитора, знайшли своє втілення у цьому творі. Тут і благання та зітхання до Бога, страждання і сум, прославлення безмежного Божого Милосердя і радість, що переповнює душу.

У 1795 році Артем Ведель їде разом із Леванідовим до Харкова. Там він працює з хором Казенного училища і невдовзі цей хор здобуває славу по всій Російській імперії. Дуже багато сил віддає композитор праці з хором, але важливішого від творчості, духовної розмови з Всевишнім для нього не існує. Саме в цей час він пише найбільше своїх духовних творів. Світ ними зачарований. Найбільш відомі: "Воскресни, Боже", "На ріках Вавилонських", "Покаянія отверзи ми двері".

Недовгим був цей світлий, сповнений надії період в житті Артема Веделя. Уже в 1796 році цар Павло видав указ, за яким заборонялася духовна музика в церкві. Духовні концерти в той час були притаманні тільки західній культурі, тому не дивно, що відвічний ворог католицизму – московське православіє – панічно боялося цього впливу.

Для композитора це означало крах усього життя, бо життям його було написання духовної музики. Глибока печаль, безнадія звучать в одному з останніх концертів композитора "Услиши, Господи, глас мой". Єдиною надією і любов'ю для нього є Господь, і в 1799 році Артем Ведель постригся у ченці Києво-Печерської лаври. Але і там він не знаходить заспокоєння своїй душі, яка жадібно прагне творити.

Минає рік, проведений в монастирі. Ненаситний спрагою пошуку справедливості композитор пише листа до царя з проханням відмінити указ. Він добре розуміє, які наслідки може мати таке звернення, але мовчати не міг. З цієї причини він покинув монастир, бо добре знав, на що здатна царська рука. І ось він, знаний композитор Артем Ведель, смиренна, лагідна душа, мандрує від села до села з торбиною за плечима, де друзями є тільки скрипка, зшиток паперу, перо... І все багатство...

Але ні! Він ще багато зробить для своєї України. Він буде записувати в зошит пісні свого народу і світ колись почує ту пісню, зрозуміє душу його народу. Такий день колись таки настане, він вірить в це!..

Не вдалося йому це зробити. Зловили його царські посіпаки, судили, тільки вини ніякої не могли "припечатати". Запроторили бідного композитора в "Смірітельний дом", тобто в божевільню. А вердикт підписали жахливий: йому заборонили передавати папір і олівець, щоб не писав музики.

Що ще гіршого могли придумати? Напевно, нічого... Славетний композитор, концерти якого виконували відомі церковні хори Києва, просив, благав... Не хліба, а паперу і олівця... Ніхто не чує, не хоче чути... Щось крапає... Це кров його, руку порізав... Чорнило має, пісню свою на стіні запише...

Пройде довгих вісім років... Вісім років чорної неволі, коли важко хворого на сухоти Артема Веделя відпустять вмирати додому. А через декілька місяців 1808 року Моцарта духовної музики, як називали Артема Веделя, понесуть друзі в останню дорогу. Похований на цвинтарі Кирилівського монастиря у Києві. Так трагічно, в розквіті творчих сил, пішов з життя один із найталановитіших українських композиторів. Більшість творів Артема Веделя дотепер не надрукована і зберігається в Київській духовній семінарії.

Віра АРІВ

РІЗДВО ХРИСТОВЕ В УКРАЇНСЬКОМУ ІКОНОПИСІ

На світлині: ікона "Різдво Христове" Федора Сеньковича

Тема Різдва Господа нашого Ісуса Христа знайшла своє відображення у західноєвропейському і українському мистецтві. Від давніх часів прихід Божественного Спасителя на землю привертав увагу митців, які працювали у різних течіях, стилях і жанрах. У цій статті ми коротко звернемо увагу на те, яке місце зайняло Різдво Христове в українському іконописі.

Найдавніша ікона Різдва Христового в Україні датується другою половиною 11 ст. і, як вважають мистецтвознавці, первісно знаходилася у Десятинній церкві в Києві. У Київському псалтирі можна побачити три варіанти мініатюрного іконопису на тему Різдва Христового: 1) Богородиця лежить (голова повернена направо) на тлі печери з Дитям у яслах; зліва до неї підходять три царі, над якими знаходяться ангели; праворуч стоїть задивлений у небо пастух, якому благовістить ангел; внизу зліва – сидить св. Йосиф; правіше – дві жінки купають Немовля; 2) спрощене вирішення сцени: відсутні три царі; 3) тут є лише три мотиви: Богородиця з Дитям у яслах, біля яких стоять кілька тварин; св. Йосиф; жінки купають Немовля. Ці ікони також відносяться до найдавніших на сьогодні українських мистецьких пам'яток іконографії.

Минали століття, українська іконографія розвивалася, успадковуючи кращі традиції візантійської і західноєвропейської течій. Типовим зразком середньовічного українського іконопису (початок 16 ст.) можуть послужити сім ікон циклу великих празників із Успенської церкви в Перемишлі, серед яких є і "Різдво Христове". Іконографія початку 17 ст. привертає увагу двома іконами на різдвяну тему: одна – невідомого автора (П'ятницька церква у Львові), а друга – відомого маляра Федора Сеньковича (іконостас Успенської церкви у Львові).

У наступні віки українська іконографія Різдва Христового почала збагачуватися завдяки цілій плеяді професійних малярів, зокрема Йова Кондзелевича (іконостас у Манявському скиті з оригінальною іконою Різдва Господнього), Івана Рутковича (у дерев'яній церкві Різдва Христового його іконостас із різдвяною іконою вважається вершинним етапом розвитку українського класичного іконостасу 17 ст.).

20 століття принесло нові віяння в українську іконографію. У своїх сакральних творах митець Модест Сосенко (1875-1920), вихованець Краківської школи мистецтв, Мюнхенської академії і Національної школи мистецтв у Парижі, синтезував давні візантійські основи малярства з сучасними мистецькими досягненнями, ставши новатором у цій ділянці. Наочним прикладом цього є іконостас у львівській василіянській церкві св. Онуфрія з іконою Різдва Христового.

Підготував Ігор СКЛЕНАР

СВЯТА ТАЙНА ПОДРУЖЖЯ (1)

Святіший Отець Іван Павло II проголосив 2003 рік Роком родини. У світлі Святого Письма і науки Церкви подружжя – це нерозривний союз, заснований самим Богом. Завдяки цьому союзу чоловік і жінка за невідкличною особистою згодою утворюють взаємну спільність. За своєю природою подружжя призначається для добра супругів та народження і виховання дітей. Божественний Спаситель підніс союз між подругами до рівня св. Тайни.

Кожна св. Тайна – це видимий знак, завдяки якому люди, які її отримують, збагачуються невидимою Божою благодаттю. Так і подруги, які укладають шлюб перед Богом і Церквою, отримують благодать, яка їх освячує і зміцнює.

Християнське подружжя є нерозривне і єдине. Перше означає, що подружжя дійсне до смерті. Друге – чоловік може бути вінчаний тільки з однією жінкою, а жінка – тільки з одним чоловіком. Свята Церква зобов'язує душпастирів до того, щоб готували вірних до подружнього стану через проповідування і катехизу, відповідно пристосовану для молоді і старших, які мають намір вступити в подружній стан.

Священики повинні також через особисте повчання наречених перед подружжям наголошувати, що св. Тайну Подружжя слід приймати з чистою душею, тобто примиреним з Богом і людьми. Перед шлюбом наречені повинні запричащатися і посповідатися. Свята Церква також наголошує, що після вінчання душпастирі повинні подавати супругам допомогу, щоб ті вірно, зберігаючи і шануючи подружній союз, вели досконале життя.

Через те, що заради деяких формальних або матеріальних причин, подружжя може бути недозволене, а деколи і недійсне, душпастирі, готуючи наречених до подружжя, повинні впевнитися, що таких перешкод немає. Через те, що св. Тайною Подружжя нова подружня пара стає членом місцевої спільноти, тобто парафії, то всі парафіяни несуть відповідальність за них.

У святій Церкві вже віддавна існує звичай, що перед вінчанням оголошується список подругів перед всією спільнотою. Якщо хтось з парафіяльної спільноти знає про поважну перешкоду до вінчання, то повинен повідомити про це священика. Згідно з церковною практикою наречені повинні вінчатися у свого пароха, тобто у священика на території тієї парафії, де проживають. Якщо наречені будуть вінчатися в парохії, де не проживають, то священик, який їх вінчатиме, повинен отримати дозвіл від пароха з місця проживання наречених. Місцевий єпископ має право звільнити від деяких перешкод щодо вінчання.

Церковне право забороняє парохові вінчати без попереднього дозволу місцевого єпископа наречених, коли один з подругів має католицьку, а інший – некатолицьку віру. Для того, щоб отримати дозвіл від єпископа, католик має заявити, що зробить усе для того, щоб всі діти були охрещені і виховані у Католицькій Церкві, а другу сторону необхідно своєчасно про це повідомити і вона має з цим погодитись. *(продовження буде)*

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

ПИСЕМНА СПАДЩИНА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

"Василій – це перший бесідник, що його мала Церква"

(М. де Бролі)

Св. Василій Великий (329-379), основоположник монашого життя на християнському Сході, належить до визначних Отців Церкви. З його писемної спадщини, немов з глибокої духовної криниці, черпають науку чимало християнських Церков. Які ж твори залишив нам св. Василій Великий?

Як зазначає у своїй книзі Павло Аллярд, "не всі твори, що він їх написав, до нас дійшли: за словами Касіодора він написав пояснення майже до всіх частин св. Письма".

Писемну спадщину св.Василія Великого класифікують так: аскетичні твори, бесіди, догматичні листи та епістолярій.

Св. Василій Великий надав перевагу способу монашого спільнотового життя над пустельницьким (самітницьким). Життя ченців у спільноті, наголошує св. Василій Великий, дає нагоду практикувати любов до ближнього, яка згідно з найбільшою заповіддю Господа нашого Ісуса Христа є виявом любові до Бога.

Аскетичні твори св. Василія Великого складаються зі вступної аскетичної науки; бесіди про відречення світу та духовну досконалість; бесіди про аскезу як окрасу монаха; індексу моральних правил тощо. До них також належать обширніші правила, які містять 55 питань разом з відповідями, і коротші правила, що також мають 313 питань із відповідями. До аскетичної спадщини св. Василія належать 60 епітимій (покут) та 34 монаші науки, ряд листів тощо.

Найвідомішими творами св. Василія Великого є недовершені "Бесіди на Шестиднев" (проповіді про п'ять днів сотворення світу), "Бесіди на псалми" (богословське пояснення псалмів для вірних), а також близько 30 бесід на різні духовні теми.

Епістолярна спадщина св. Василія Великого представлена листами-полеміками з єретиком Евномієм та спростуванням єресей проти Святого Духа. На захист своєї честі перед обмовами одного з недоброзичливців св.Василій написав ще одного відомого листа, цього разу глибинну теологію про Святого Духа. Відомим є також лист св. Василія до славного у ту добу священика Діодора, учителя св. Івана Золотоустого. У цьому та інших листах проявилася велика любов святого до Христової Церкви, піклування про оборону святої віри, про духовні справи монашества.

Черпаймо з духовних наук св. Василія Великого і наше християнське життя набуде нового виміру!

Підготував Ігор СКЛЕНАР

ВАСИЛІЯНСЬКИЙ ЧИН СЬОГОДНІ: СЕСТРИ ВАСИЛІЯНКИ (13)

(ВІЦЕ-ПРОВІНЦІЯ СВВ. ВАСИЛІЯ І МАКРИНИ В ХОРВАТІЇ)

У 1951 році Чин сестер Василіянок було реорганізовано і утворено головну управу в Римі. У країнах, де він діяв, засновано провінції, віце-провінції чи делегатури. У Хорватії, крім Провінції св. Архистратига Михаїла, створено Віце-провінцію свв. Василія і Макрини.

На світлині: сестри Василіянки разом із гостями у монастирській каплиці у Крижевцях.

Вже з 1915 року в Крижевцях було дев'ять сестер Василіянок, серед яких три хорватки. Аж до сьогодні монастир свв. Василія і Макрини є новіціятським домом.

У 1939 році засновано монастир Пресвятої Родини у с. Сошівце, а у 1954 році – монастир Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії у хорватській столиці Загребі, було перенесено віце-провінційну управу. Сестри Василіянки працюють на кухні й порядкують господарку в загребській семінарії УГКЦ, у приміщенні якої вони мають невеличкий монастир.

У 1972 році відкрито монастир у м. Карловац. З 1973 року сестри Василіянки живуть і працюють у частині єпархіального дому в Крижевцях, а також дбають про красу катедри Крижевецької єпархії УГКЦ.

Віце-провінційною настоятелькою є с. Зеновія Коліць, ЧСВВ. До Віце-провінції свв. Василія і Макрини належать 24 монахині Василіянки. Сестри опікуються старенькими і знедоленими, для яких відкрили притулок при крижевецькому монастирі. Сестри ЧСВВ також катехизують дітей і молодь, шиють церковні ризи, дбають про чистоту і красу храмів тощо.

На світлині: сестри Василіянки біля віце-провінційного дому у Крижевцях.

Хоча греко-католиків у Хорватії небагато, все ж таки є надія, що ряди монахинь ЧСВВ цієї Віце-провінції омолодяться. Дай Боже, щоб хорватська Віце-провінція свв. Василія і Макрини переросла у Провінцію завдяки більшій кількості членів цього богопосвяченого інституту.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

СВІТЛО В РІЗДВЯНУ НІЧ

Короткий зимовий день швидко проминув і вже непомітно наближався Святвечір. Ганна з дітьми Петрусем і Марусею прикрашали ялинку, а чоловік Іван, закінчив поратися по господарці, вже встигнув відвідати сусідів і хильнути оковитої.

– Іване, в тебе зовсім совісті немає. Та ж сьогодні строгий піст, а ти вже напився... – почала лаяти чоловіка Ганна.

– Мамо, сьогодні Святвечір. Бабуся казала, що не можна сваритися, – спробувала заспокоїти маму донька.

Ганна більше нічого не говорила чоловікові, щоб не сваритися на саму Святу вечерю.

Ось і стемніло. Настав довгоочікуваний Святвечір. Ганна застелила стіл святковим обрусом і поставила на нього 12 традиційних пісних страв. Спільно помолившись, усі сіли вечеряти.

Після смачної вечері всі разом помолилися і почали колядувати. Невдовзі до них в гості завітав кум Роман, хресний батько Петруся.

Іван лагідно подивився на жінку і почав просити:

– Ганнусю, дорогенька, принеси нам тої горілочки, що ти сховала. Ми з кумом трохи символічно...

Ганна мовчала. Вона переживала, що Іван знову нап'ється на Різдво, як і в попередні роки, але все ж таки заради спокою в хаті принесла чвертку горілки.

Випивши по чарці, два куми згадали про свого друга Петра, з яким були на заробітках.

– А що, куме, відвідаємо його? От би зрадів він від несподіванки, – сказав Роман.

Тут втрутилася в розмову Ганна:

– Куди хочете йти, коли надворі така погода: вітер, курява, снігом так і мете.

Але її слова нічого не допомогли. Іван разом з Романом, уже добре напідпитку, вийшли з хати у морозну темну ніч.

• • •

Надворі морозний вітер закурював снігом стежки. Іван, оглянувшись довкола, мовив:

– Яка гарна погода! Зима так зима... Сніг, мороз... А що, Романе, підемо навпростець? Ось там через річку, потім через поле на горбок і ми вже будемо в Петра.

Романові така думка сподобалася і вони попрямували до річки, однак, ніяк не могли знайти там містка.

– Ми так до ранку будемо його шукати, давай пройдемо по льоду, – сказав Іван.

Та як тільки він ступив на кригу, то лід проломився. Іван потягнув за собою Романа і обидва опинилися в ополонці. Схопившись за кущ лози, вони ледве видряпалися на другий берег.

– От і все. А тепер скоріше ходімо до Петра, у нього висушимо одяг, – сказав Іван.

Чоловіки пішли засніженим полем. Мороз щораз більше їх пробирав. Обмерзали ноги, все тіло, а довкола тільки темінь. Невдовзі вони заблукали і вже не знали, куди далі йти. Нічна темрява повністю їх опанувала. Роман почав молитися на весь голос, однак, це був радше розпачливий лемент душі:

– Ісусе, Маріє, Йосифе, рятуйте нас в цю Різдвяну ніч.

А Іван голосно крикнув:

– Новонароджений Ісусе, не допусти, щоб наші діти залишилися сиротами. Романе, якщо ми виберемося звідси, то перед Богом запевняю, що не буду більше пити горілки.

Ось вони вийшли на горбок і побачили вдалині світло.

– Глянь, світло з хати! Ходімо туди.

Взявшись попід руки, куми попрямували до світла, яке ставало щораз яскравішим. Ось вже садок, а там і хатина, в якій мерехтіло світло. Вони постукали у вікно і через якийсь час з хати вийшов старенький чоловік.

– Добродію, впустіть до хати, замерзаємо, – благально попросив Іван.

Чоловік якусь мить завагався, подумавши: "Пияків мені до хати не треба, не знати, що вони можуть накоїти". Однак одразу ж після того промайнула інша думка: "Святу Родину ніхто не прийняв у Вифлеємі і я цих людей, що замерзають, не пущу до хати?".

– Прошу, заходьте! Христос народився! – тепло запросив їх старенький до своєї хати.

Запропонувавши їм скинути промоклий одяг, господар приніс сухий. Іван почав розпитувати за Петра, і виявилося, що вони зайшли зовсім в інше село. Невдовзі на обидвох гостей так подіяло тепло, що вони міцно заснули.

А вранці їх збудили знайомі звуки Ватиканського радіо. Господар, якому вже важко було ходити до церкви, готувався, як звичайно, слухати по радіо Божественну Літургію. Змістовна проповідь священика зворушила двох кумів аж до сліз. Іван твердо постановив, що більше не буде пити горілки, а Роман тільки кивнув головою на знак згоди, не в силі щось сказати від зворушення.

Після Служби Божої господар запросив гостей на скромний сніданок. Прощаючись, Роман подякував господареві:

– Дякуємо за те, що не побоялися у темну ніч пустити нас до хати.

– Не мені дякуйте, а Богові, бо не світло з мого вікна, а Христос, Який є світлом світу, осяяв вас сьогодні й привів на шлях тверезості та спасіння. Сьогодні Христос народився у ваших серцях! Славімо Його у всі дні нашого життя!

• • •

А Ганна вдома цілу ніч з діточками молилася за чоловіка. І тільки перед обідом на Різдво повернувся він до хати. Увійшовши, Іван одразу ж клякнув перед образом і щиро подякував Богові за порятунок від смерті і щасливе повернення.

Іван молився, а по обличчі Ганни текли сльози радості. Не намарно вони молилися, бо він не тільки щасливо повернувся, але і навернувся на добру дорогу тверезого життя.

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

ДОМАШНЯ ЕКОНОМІЯ

Немає такої людини, яка б не хотіла бути багатою, та все ж таки нас застерігають слова Ісуса Христа: "Горе ж вам, багатим, бо ви одержали втіху вашу" (Лк 6, 24). Справжнє багатство – це духовне багатство. Люди, які того несвідомі й шукають лише матеріального блага, вічно нарікають.

Нарікання на погані та скрутні часи не від сьогодні затроюють людям життя. Нарікати і дивитися на світ через темні окуляри – то нічого не поможе і до нічого доброго не доведе.

Людина, яка сама себе шанує і до того ж ще й хоче жити в порядній та здоровій громаді, найперше шукає вирішення на "ті тяжкі часи", бо саме нарікання тут цілком не допоможе, але попсує і вже, як бачимо, багато напсувало. А це тільки на потіху нашим противникам, які, власне, самі підсичують такі мінорні настрої в нашому суспільстві. Вони якраз того й хочуть, щоб нас знеохотити до власної держави, своєї правдивої Церкви та й навіть до нас самих.

А вирішення матеріальних проблем доступне всім нам і може змінити отой настрій "тяжких часів". Тут треба тільки дрібки доброї волі, а зусиль не так аж багато.

1. Вирішення треба починати від нас самих, бо воно якраз і сидить всередині нас. Ми не розуміємо того, що є важливішим. А треба брати спершу те, що необхідне, а потім вже те, що до вподоби.

От, наприклад, чоловік мало заробляє. Для того, щоб вижити, він повинен зректися усього непотрібного. Про спирт і тютюн я навіть не говорю. Чогось модного для жінки та дочок теж не беру до уваги. Отже, вода та світло під стислим контролем, тобто їх використання мінімальне. Харчі члени родини доставляють з власного городу, трохи дають рідні зі села, яким вони їдуть допомагати в праці. До того ж стараються збути продукти на базарі, бо ті, що зі села, не мають часу і не знають, як краще продати ярину та овочі.

Врешті, навіть в найскрутніших обставинах легше можна зв'язати кінці з кінцями, коли б усі дорослі члени сім'ї спільно обговорювали домашній бюджет: що купувати, а що ні.

2. Ті, що хочуть заощадити гроші, повинні звернути увагу і на мас-медіа, які проводять рекламу всіляких мод і ужитків, яких для життя зовсім непотрібно, як кажуть: "Краще бути старомодному, ніж голодному". Щадімо електрику і час, та маймо його на щось поважніше і направду корисне для нас: розмову в родині, молитву, читання добрих книжок та часописів.

3. Нарешті, треба обмежити і надмірне харчування. Те, що люди споживають за один день, може послужити щонайменше на три дні. А які багаті застілля з нагоди весілля, похорону, уродин, празника. Навіть в найбагатших країнах світу так не гостяться, як у нас. Завдяки здоровому способу харчування (наприклад, обмеження до мінімуму вживання солі, цукру, жирів) менше будемо слабувати, і ще зекономимо на ліках та лікуванні.

Ану ж, почнімо таки сьогодні провадити таким способом нашу домашню та родинну економію, то й результати будуть скоро для нас позитивні. При тім не забудьмо того, чого навчає нас сам Христос: просити Божої благодаті й щоденного хліба, то нам нічого не буде бракувати!

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ПРО ОБ'ЯВЛЕННЯ МАТЕРІ БОЖОЇ НА ЗАКАРПАТТІ

Від своїх знайомих я почув про те, що в закарпатському селі двом дівчаткам об'явилася Мати Божа. Як Церква ставиться до цього явища?

Іван К.,
с. Лапаївка на Львівщині

Оскільки цю тему об'явлення на Закарпатті порушуємо вперше, то хотілося би спершу з'ясувати, про що йде мова.

Все почалося 27 серпня 2002 року. Того дня десятирічна Оленка і дев'ятирічна Мар'янка, донька священика Петра Кобаля, прийшли до джерела по воду. Воно знаходиться між селами Вільхівка та Нижнє Болотне Іршавського району на Закарпатті. Це місце ще відоме під назвою "Джублик".

Побачивши постать на хмарині, діти дуже налякалися, тим більше, що вона супроводжувала їх аж до самого дому. Наступного разу дівчатка за порадою батьків перехрестили постать, яка лише усміхнулася і також зробила на собі знак хреста. На запитання дівчат: "Хто Ви?", – вона відповіла: "Я – Пречиста Діва".

Вістка про цю подію швидко розійшлася по цілому закарпатському регіоні. Прибули сюди владика Іван Маргітич, о. Атанасій Чийпеш, ЧСВВ, настоятель Боронявського василіянського монастиря, о. Петро Кобаль, батько дівчаток та багато священиків і вірних. Щодня на цьому місці правилися Богослужіння під нашвидкоруч спорудженим імпровізованим навісом. Під час відправи Божественної Літургії багато людей відчували запах кадила, хоча священики не кадили, і бачили дивний "танець" сонця. Зараз над джерелом будується каплиця.

Як вірні, так і духовенство поставилися до цього по-різному. Владика Іван Маргітич разом із о. Атанасієм, Оленкою та декількома людьми нещодавно побували в Римі на аудієнції в Святішого Отця. Як ми довідалися, Папа дав розпорядження, щоби цю справу розслідувала відповідна компетентна комісія, подібна до тієї, що займалася вивченням об'явлень у Люрді, Фатімі та інших відпустових марійських місцях.

Вас, напевно, цікавить, чи можна їхати до Джублика? Цього ніхто не може заборонити. Усі паломництва мають приватний характер. У хвилині, коли готуємо наш часопис до друку, чимало вірних вирушає до Джублика.

Ми можемо тільки сказати словами єврейського мудреця Гамалиїла: "Якщо це діло від Бога, то воно не пропаде, а якщо від людей, то зникне". Хочемо сподіватися, що воно таки від Бога.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

НАДІЯ, НАРОДЖЕНА ЗАНОВО

"Чудо таки сталося..." – такі авторитетні слова сказав о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ, коли на празник Введення у храм Пресвятої Богородиці він увійшов до палати №19 нейрохірургічного відділення львівської лікарні швидкої допомоги. На ліжку сиділа Надя і заповзято розмовляла по телефону з Бертом, своїм нареченим з Америки... Та сама Надя, що 27 липня 2002 року майже залишила нас... Надя, родичів якої двічі впускали у палату реанімації, щоб попрощатися... Надя, що тієї зловісної липневої суботи прийшла на Скнилівське летовище помилуватися авіа-піруетами, бо дуже любила небо...

"Травма несумісна з життям, наслідок – атонічна кома... Не діагноз, вирок. Ну, може, проживе ще декілька годин на апаратах, поки не зупиниться серце... Дуже шкода..." – слова медиків протягом двох тижнів біля дверей реанімації.

"Чому, чому?.." Сотні "чому?" кипіли у мозку. "Змиритися? Неможливо – її серце б'ється. Надю, повернись, Надю, вставай!" – слова, що не втихали... І ще те сокровенне... Довгі дні молитви, на яку здатна людина тоді, коли ніщо і ніхто, лише один Бог може допомогти. Залишилося тільки одне – молитися і надіятися у безнадії. Над Надею помолився владика Любомир кардинал Гузар, а пізніше кілька разів згаданий вище священик, який і порадив рідним: "Ідіть на гріб Митрополита Андрея Шептицького і моліться, бо її врятувати може тільки чудо".

Через два з половиною тижня після авіакатастрофи Надя наперекір всім діагнозам почала дихати своїми легенями! А ще через десять днів відкрила очі... Надя, схоже, народжена заново. Вона, як дитя, вчиться сприймати світ. Кріпне її тіло, відновлюється дух, віримо, що для життя, сповненого особливого змісту.

Ми безмежно вдячні Богові за чудо, що Надя не покинула нас і є з нами, а також тим, що справді гідні свого покликання – медикам лікарні швидкої допомоги: операційному хірургові Григорію Цицику, лікарям-реаніматорам – Василю Обаранцю, Любові Діжак, Володимиру Кушніру, лікарям-нейрохірургам – Андрію Токарському, Івану Сандурському, Андрію Нетлюху, Володимиру Шавазі, Інні Базієвій, лікарям-травматологам – Миколі Полтораку, Михайлу Михайліву, Тарасові Мушталєру, лікарю-реабілітологу Богданові Круку, начмеду лікарні Богданові Лисовичу та головному лікарю Миронові Борисовичу. Особливо вдячні тим із них, які мали відвагу ні на хвилину не втрачати надії, в тому числі її друзям, зокрема вірній подрузі Олені.

Рідні Наді Ковбак

ВІН ВІРИВ У ТОРЖЕСТВО ПРАВДИ

Отець **Василь Мандрусяк** народився у 1887 році в невеликому селі Пазірна неподалік м. Коломиї Івано-Франківської області в сім'ї дяка. Батько за порадою місцевого пароха Максиміліяна Крушельницького віддав сина до Коломийської гімназії. Вже будучи учнем старших класів, Василь давав лекції молодшим учням і так заробляв на прожиття, бо тато, маючи 11 дітей, не міг утримувати. Під час канікул Василь перебував найчастіше в родині о. Максиміліяна, котрий прищепив йому любов до Бога, церкви, молитви.

У 1911 році Василь вступив до духовної семінарії в Станіславові. Перша світова війна перервала теологічні студії. Усіх семінаристів евакуювали до Чехії, а потім до Австрії. Багато з них добровільно пішли до військових шпиталів доглядати хворих. Василь був санітаром у лавах Січових Стрільців. У 1917 році повернувся до Станіславова і закінчив теологічні студії. Невдовзі одружився з дочкою священика Стефана Чолгана – Сидонією. У 1918 році висвячений на священика і скерований до с. Требухівці на Тернопільщині, де став сотрудником пароха. Потім душпастирював у Серафинцях і Великій Кам'янці.

У 1923 році єпископ Кир Григорій Хомишин (нині блаженний), знаючи о. Василя Мандрусяка як людину, вірну рідній Церкві й народові, скерував його парохом у далеке подільське село Синьків. Село в той час було дуже занедбане, бо часто змінювались священики, та й п'ять років війни дали свої негативні наслідки. Сільську корчму люди частіше відвідували, ніж церкву. Моральність людей була дуже низькою.

Перші кроки о. Василя були спрямовані на боротьбу з пияцтвом. Також він започаткував релігійну і національно-просвітницьку роботу з селянами. За власні кошти купував пресу і книги, поступово створив бібліотеку і читальню у селі. Отець Василь заснував товариство тверезості "Відродження", культурні товариства "Просвіта", "Рідна школа" та "Сільський господар". При сільській церкві створив Апостольство молитви і релігійне товариство "Скала".

Багато праці о. Василь присвятив молоді. Кожен учень мусив знати всі щоденні молитви і катехизм.

Змістовні і красномовні проповіді о. Василя глибоко западали в душі людей, вони все більше горнулися до церкви (слід сказати, що коли наша Церква вийшла з підпілля, то всі жителі села Синьків одноголосно заявили про повернення до греко-католицької віри). Отець Василь був людиною твердого характеру, суворим, але справедливим. Парафіяни любили його за людяність, скромність, високоосвіченість.

У 1932 році польська влада розпочала "пацифікацію" (тобто "приборкання") українців у Галичині. Відділи поліції і польського війська нападали на села і чинили жахливі погроми. Не минули вони і о. Василя. Декілька поліцаїв вдерлися до хати, зірвали підлогу, колупали стіни, все перевертали, шукаючи зброю і "заборонену літературу".

У 1939 році вибухнула війна і в Західну Україну прийшли "радянські визволителі". Починаються масові арешти, депортації, тотальне стеження за людьми. Та війна з німцями не дала комуністам можливості здійснити свої чорні справи.

Прийшли німці. Один парафіянин, який вірно служив "визволителям", попросив о. Василя сховати його від німців. Отець вчинив по-християнськи і довший час переховував селянина на стриху. Коли комуністи повернулись знову в 1944 році, цей негідник першим свідчив проти свого рятівника.

Прийшов страшний 1946 рік. Більшовицькі посіпаки неодноразово пропонували о. Василеві підписати анкету про перехід на православіє. Отець Василь був непохитним, мов скеля: сам не підписував і агітував вчинити так само інших священиків. Коли йому почали погрожувати Сибіром, тюрмою, каторжними роботами, о. Василь таємно виїхав до Коломиї, де переховувався у родичів. Водночас виконував всі свої священичі обов'язки.

Після настання "хрущовської відлиги", о. Василь активізував свою душпастирську діяльність. Він їздив по селах, відправляв Богослужіння, сповідав, виголошував проповіді. КДБ не спало. Отця Василя викликали на допити, попереджали, шантажували, погрожували, та він продовжував вірно служити Богові й людям.

Відійшов у вічність о. Василь Мандрусяк 22 грудня 1972 року. Похований у Коломиї. Греко-Католицька Церква, яка була тоді нелегальною, втратила відданого священика. Отець Василь завжди був оптимістом і твердо вірив, що прийде час, коли розвалиться тюрма народів, а наша Церква і Україна стануть вільними. Він завжди вірив у торжество правди і справедливості!

Мирослав МАНДРУСЯК,
м. Коломия

РЕДАКЦІЯ "МІСІОНАРЯ" ВІТАЄ ОТЦІВ ВАСИЛІЯН

З 60-ЛІТТЯМ СВЯЩЕНСТВА:

о. Івана НОВАКА
о. Мар'яна ЧОРНЕГУ
з Провінції Найсвятішого Спасителя в Україні:

о. Йосафата РОМАНИКА
з Віце-провінції Співстраждання Матері Божої у Польщі:

Усі вони були висвячені 27 грудня 1942 року.

З 60-ЛІТТЯМ ПРОФЕСІЇ ВІЧНИХ ОБІТІВ:

о. Мелетія БІЛІНСЬКОГО
з Віце-провінції Співстраждання Матері Божої у Польщі:

НА РІК НОВИЙ

Слова о. Василя МЕНДРУНЯ, ЧСВВ
Музика Мирона ДАЦКА

Благослови, Боже, знову Рік Новий,
Щоб зростав щасливо край наш дорогий,
Щоби із Тобою дні життя пливли,
Щоби всі знегоди ми перемогли.

Приспів:
Сину Божий, Христе, зроджений для нас,
Дай нам безгріховно увійти в цей час,
Щоб родини наші славили Тебе,
Щоб світило дітям небо голубе.

Благослови рік нам, Мати Пресвята,
Щоб росла пшениця і цвіли жита;
Щоб не знали люди голоду війни,
Від доріг облудних світ охорони.

Приспів:
Щиро в Новім Році Господа просім,
А Господь поможе щедро нам усім;
І Пречиста Мати з вічного раю
Дасть на поміч Сина і любов свою.

НА КРИЛАХ РІЗДВЯНОЇ ПІСНІ

Лідія ЧЕКАЛЬСЬКА, м.Львів

На крилах різдвяної пісні
Мчать коні в стрімку далину,
Дитина у білій колисці
Несе нам всім долю ясну.

І місяць всміхається з неба,
І зорі колишуть Дитя,
До тебе, Вселенна, до тебе
Шле Господь з небес післанця.

Будиться весь люд на світанку,
Бо мчить у далі голубій
Колиска у білім серпанку –
Цар світу спочив там у ній.

РІЗДВЯНИЙ ПОДАРУНОК

Чимало клопоту мали батьки зі своєю Стефкою. І борщик їй не смакував, і сукенка не така, як в інших, і в хаті не так прибрано, як у людей. На все нарікала та була невдоволена. А батьки були небагаті. Жили в місті, гірко працювали на кусник хліба. Важка була праця, а й її не все можна було дістати, і доводилося бідувати. А Стефка тоді ще більше була нестерпна. Злостилася, докоряла родичам, чому Галька, Оксанка, Марійка та інші дівчата мають все новенькі суконки, мають доволі що їсти та забавитись гарненько, а в них все біда й біда. Усім людям заздрила.

Та на це не було ради. Коли підросла, то покинула родичів і знайшла собі службу покоївки в одних заможних добродіїв. І було там Стефці дуже добре. Робота неважка, а до кухні була там ще інша служниця, Наталка. Хліботавці були добрі, набожні, давали доволі часу піти до церкви, відпочити, кожного місяця точно виплачували платню й злого слова ніколи не сказали. А сама добродійка обох їх навіть любила. Щороку на Різдво, на св. Миколая, або при іншій нагоді купувала їм ще й гарненькі даруночки.

Та одного року на Різдво добродійка прибрала маленьку ялинку та купила дівчатам даруночки, але дуже скромненькі. По парі тепленьких зимових панчішок. Цього Стефка не сподівалася. Вона надіялася, що пані купить їй нову сукенку або якісь мешти, або хоч модний капелюшок. Аж тут всього-на-всього пара панчішок! "Чи я б собі сама таких панчішок не купила? Чи не сором для такої великої пані такий даруночок давати? Стільки ж багатства має, могла б щось краще купити!" – нарікала перед Наталкою. Розлостилася з жалю, схопила панчішки та кинула у піч.

Наталка так не зробила. Вона знала, що тепер усім скрутно. Була задоволена, що хоч панчішки буде мати та не змерзне в ноги. Таки зараз сіла на стільчику та почала надягати їх, щоб, зібравшись, піти до церкви. Та заледве вдягнула на одну ногу, як її задавило щось. Скинула назад нову панчішку, вивернула її, аж там гроші, ще й паперові. Заглянула в другу панчішку, й там гроші. З радості аж сплеснула в долоні та побігла до пані, дякувати за таку милу й цінну несподіванку.

Стефка ж мерщій кинулася до кухні. Відчинила дверцята печі, але там з її панчішок з грішми залишився тільки попелок. Заломила руками та заридала гірко.

На це вбігла пані, а довідавшись про все, сказала до Стефки: "Видиш, Стефко, як ти себе сама покарала! Я тобі дала такий гарний даруночок, а ти його знищила. Ти завжди невдоволена, все нарікаєш, заздриш іншим. Зате тобі ніколи не буде добре. Я цього року великих даруночків не купувала, бо хотіла, щоб грішми ви помогли своїм бідним батькам. Але ти, вкинувши мій даруночок під кухню, дуже мене цим образила. З кінцем місяця шукай собі іншого місця, бо я прийму собі таку, що навіть самими панчішками буде тішитися та буде вдоволена, що в мене має працю".

Гірко пожалувала Стефка за свій учинок. Так хоч втратила вигідне місце, зате мала добру науку, що треба й малим вдоволитися, не нарікати і не заздрити іншим.

Зі збірки оповідань Омеляна Квіта "Божі стежечки", Львів, "Місіонер", 1994

КОЛИСКОВА ДЛЯ БОЖОГО СИНА

Спи, Маленький Божий Сину!
Люлі-лю, Святе Дитя.
В добру, зоряну годину
Ти почав земне життя.

І Тобі, що всю Вселенну
Нам тримаєш у руці,
Ми вклоняємось натхненно,
Як вклонялись мудреці.

Ладан, золото та смирну
Ніс Тобі Далекий Схід.
Ми ж — Вкраїну вільну, мирну,
І душі, і серця цвіт.

Люлі-люлі, Божий Сину!
Спи, Малесенький, засни.
Ангелятка — на колінах,
Принесли для Тебе сни.

Розпростерли білі крила,
І тремтить легенький пух.
Тут — Любов і Божа Сила,
І Святий Небесний Дух.

Над Тобою — Божа Мати
Проронила дві сльози...
Світ ще прийде вас вітати,
З вас напише образи.

І в віках, тисячоліттях
Буде линути цей спів.
І батьки продовжать в дітях
Віру прадідів-дідів.

Люлі-люлі, Божий Сину!
Спи, Малесенький, засни.
Колискова з України
Ніжно ллється в Твої сни.

Надія КМЕТЮК
(З поетичної збірки "Ave, Marіє!", Коломия, 1998)

МІСІОНАР

Український християнський часопис

Заснований у 1897 році

Засновники – Отці Василіяни

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 5133 від 18.05.2001 р.

Головний редактор
о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

Редакційна колегія:

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ
о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Заступник головного редактора *Віра Арів*
Відповідальний секретар *Ігор Скленар*
Комп'ютерна верстка *Тараса Бродовича*

Адреса редакції:
м. Львів, 79019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел./факс 72-46-94
e-mail: misioner@mail.lviv.ua
www.realty.lviv.net/Misionar

Підписано до друку 27.12.2002
Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0.
Зам.

Ціна договірна

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян «Місіонер».
80300, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

© Журнал "Місіонар", 2003

ЗМІСТ

Слово редактора 1
Наміри Апостольства молитви на січень 2
Наміри Апостольства молитви на лютий 4
К'яра Любіх
"Слово життя" 5
Папа Іван Павло II
Витяги зі звернення Святішого Отця Івана Павла II з нагоди Всесвітнього Дня миру 1 січня 2003 року 7
З різдвяного привітання Святішого Отця 8
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Не рік кози, а Рік родини! 10
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Від обрізання до хрещення 11
Ігор Скленар
Прес-конференція у митрополичих палатах 12
До Року Патріарха Йосифа Сліпого 12
Виставка плащаниць у Львові 12
Молодь зі Львова на Харківщині 13
Часопису "До Світла" – один рік 13
Спілка юристів-християн ім. св. Томи Мора 13
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Місійна станиця у Херсоні 14
о. Василь Мендрунь, ЧСВВ
З діяльності Василіянського Фонду Допомоги 14
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Символ віри 15
Віра Арів
Артем Ведель – композитор духовної музики 16
Ігор Скленар
Різдво Христове в українському іконописі 18
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Свята Тайна Подружжя (1) 19
Ігор Скленар
Писемна спадщина св. Василія Великого 20
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Василіянський Чин сьогодні: сестри Василіянки (13) 21
о. Мелетій Батіг, ЧСВВ
Світло в різдвяну ніч 22
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Домашня економія 24
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
Про об'явлення Матері Божої на Закарпатті 25
Надія, народжена заново 26
Мирослав Мандрусяк
Він вірив у торжество правди 27
Поетична сторінка 29
Різдвяний подарунок 30
Колискова для Божого Сина 31

На обкладинці: василіянська місійна станиця св. Володимира Великого у Херсоні.

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

КРОСВОРД "РІЗДВЯНА ВІСТКА"

Три крапки замініть словом зі святого Євангелія або колядки

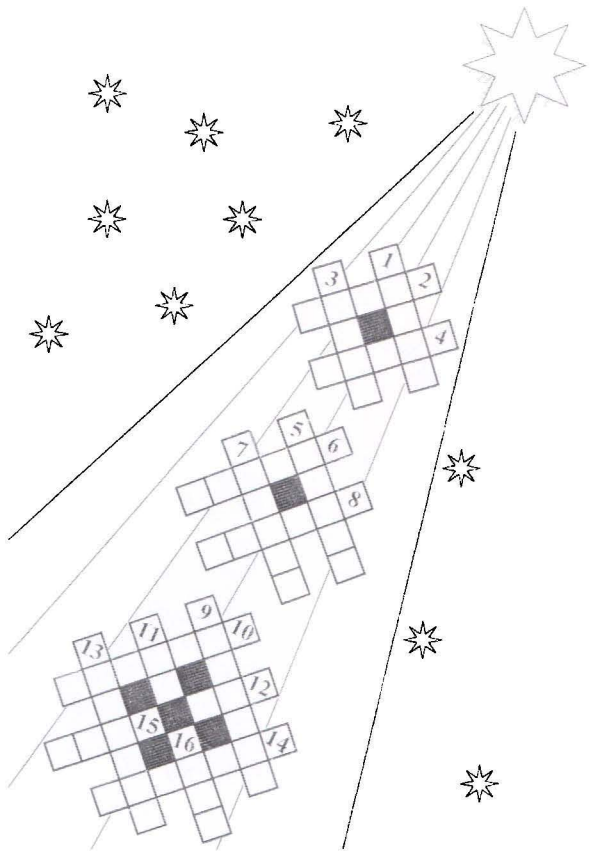

1."Там за Вифлеємом у полі стаєнка убога стоїть, у ній то ... Пречиста над Божим Дитятком клячить". 2. "У Вифлеємі ... сталась превелика, бо там народився предвічний Владика". 3. "Дивне чудо ... з неба пастирям голосить і з поклоном до Ісуса поспішити просить". 4. "... хмари розпорошив, зорі зблисли над селом. Пастушки і міхоноша колядують під вікном". (Із колядки Марти Лозинської). 5. "По всьому світу сталась ... – Діва Марія зродила Сина". 6. "За звіздою ідуть три царі десь аж з востока і несуть в дарі ..., миро, ливан пахучий". 7. "Ой дивна, дивна вкраїнська ..., як до вечері сідає. Кожне веселе, як та дитина, це бо Христос ся рождає!". 8. "Прощай, Назарете, і ти, світла хато, – дорога неблизька, сувора, німа. Зима палестинська, вітрами багата. Під серцем Марії ... дріма" (Із вірша "Народження Ісуса" о. Василя Мендруня, ЧСВВ). 9. "Ніжністю сяють мамині очі, тиха ... лине з сердець: нині Пречиста народить Сина, з кривдою правда стане на герць" (Із колядки "Свята вечеря" Терези Угрин). 10. "... Ісуса Христа, сина Давида, сина Авраама. Авраам був батьком Ісаака, Ісаак – Якова, Яків – Юди і братів його" (Євангеліє від Матея). 11. "Радість ... нам носила, Діва Сина привела". 12. "Всі ми добрі люди, ... між нас хай буде. Ні гніву, ні сварки, тільки спів і жарти" (Із колядки "Дивная новина" Марти Лозинської). 13. "Вістку голосить світу ... – зродила Сина Чиста Дівиця" (Із коляди "Вістку голосить") 14. "Він для людського спасіння в тілі народився, ... світа, Давець скарбів в яслах положився". 15. "І ось вам ... : Ви знайдете дитя сповите, що лежатиме в яслах" (Євангеліє від Луки). 16. "... засмутився, що Цар народився".

Підготувала Леся Штикало, м. Львів

Відповіді на кросворд, вміщений у № 12 за 2002 рік:

По горизонталі: 5.Закхей. 6.Припис. 9.Надія. 10.Йосиф. 11.Христос. 15.Глечик. 16.Ремінь. 17.Виноградина. 20.Єрихон. 21.Андрій. 25.Назарет. 27.Місто. 28.Серце. 29.Камінь. 30.Година.

По вертикалі: 1.Марія. 2.Сестра. 3.Пророк. 4.Сидон. 7.Рахиль. 8.Дитина. 12.Супереечка. 13.Филимон. 14.Тернина. 18.Єремія. 19.Місяць. 22.Талант. 23.Легіон. 24.Страх. 26.Зерно.

З Богослужень на празник Різдва Господа нашого Ісуса Христа

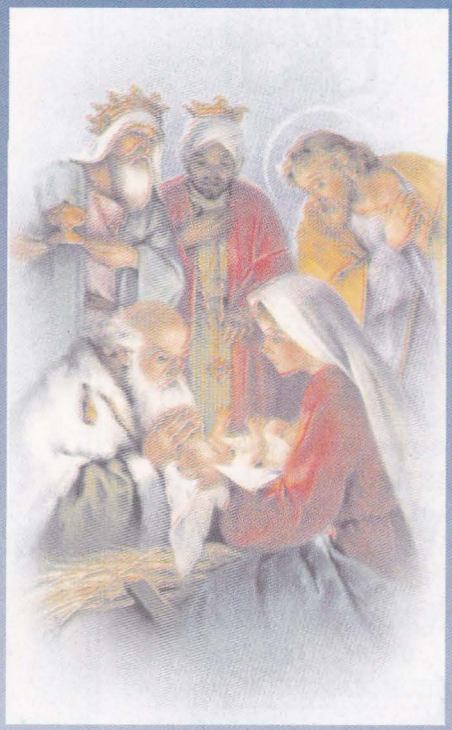

На Вечірні з Літургією св.Василія Великого

Прийдіть і радіймо з Господом, розповідаючи про оце таїнство: перегороду від раю знищено, вогняний меч зникає, херувим відступає від дерева життя і ми, прогнані з раю задля непослуху, причащаємося райської поживи. Незмінний образ Отця і відблиск його істоти приймає вигляд слуги; прийшовши від пречистої матері, він не зазнав жодної зміни. Бувши правдивим Богом, він зостався тим, чим був, і приймає те, чим не був, ставши людиною заради чоловіколюб'я. Тому до нього закличмо: Народжений з Діви, Боже, помилуй нас!

Засяяв ти, Христе, з Діви як духовне сонце правди і зоря появила тебе Невидимого, що вмістився у вертепі. І мудреців привів ти, щоб поклонилися тобі; з ними й ми тебе величаємо: Життєдавче, слава тобі!

На Великому Повечір'ї з Литією

Небо і земля сьогодні хай з пророками радіють, ангели і люди хай духовно торжествують, Бог в тілі появився тим, що сиділи в темряві і тіні. Народженого з Діви – вертеп і ясла прийняли; пастухи проповідують чудо, мудреці ж зі Сходу в Вифлеєм приносять дари, а ми йому недостойними устами ангельську хвалу заспіваймо: Слава на висотах Богові, і на землі мир! Прийшла надія народів, щоб визволити нас від ворожої неволі.

Бачивши Ісус, як через гріх зотліла в людині Божа подоба, прихилив небеса і зійшов, та незмінно поселився в дівичому лоні, щоб у нім обновити упалого Адама, який кличе до тебе: Слава твоїй появі, Спасителю мій і Боже!

На Утрені

Христос народжується – славте! Христос із небес – зустрічайте! Христос на землі – бадьортеся! Співай Господеві, вся земле, і весело заспівайте, люди, бо він прославився!

Споконвічно від Отця народженому нетлінно Синові, що в останній час безсіменно від Діви тілом народився, Христу Богу закличмо: Святий ти, Господи, що збільшив нашу славу!

Паростком з Єссеєвого кореня і квітом від нього став ти, Христе, коли від Діви, хвальний, народився: від гори, гаєм покритої, прийшов ти, безтілесний і Бог, тіло прийнявши від тієї, що мужа не знала. Слава силі твоїй, Господи!

"Молитвослов", Рим-Торонто, 1990